

Po co w szkole procedury reagowania na przemoc i agresję ?

Procedury czyli zasady i kroki podejmowanych działań oparte są o obowiązujące przepisy prawa. Dają poczucie bezpieczeństwa interweniującemu nauczycielowi.

Jasno i czytelnie określone zasady i normy postępowania tworzą dzieciom i młodzieży przewidywalne środowisko wychowawcze. Dają informacje jakie konsekwencje zostaną zastosowane w przypadku łamania prawa szkolnego.

Konsekwentne przestrzeganie ustalonych granic uczy poszanowania dla respektowania prawa i przestrzegania norm społecznych. Bywa, że jest to jedyne środowisko dla ucznia w którym spotyka istniejące w życiu „jakieś” normy i zasady. Uczy się ich przestrzegać.

Konsekwentne wdrażanie ustalonych procedur pozwala szkole na jednolite stanowisko wobec zachowań agresywnych prezentowanych przez uczniów.

Pozwoli w dużej mierze wyeliminować te zachowania jeżeli będą obowiązywały każdego nauczyciela i dotyczyły każdego ucznia.

Opracowane zasady postępowania dają nam możliwość stopniowania oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych na terenie szkoły. Dają dzieciom informacje, że nie opłaci się łamać ustalonego porządku szkolnego, bo i tak zostanie to zauważone.

Personelowi szkoły natomiast dają informację, że zachowania ucznia z VI b nie są prywatną sprawą wychowawcy VI b, ale sprawą całej szkoły i wymagają interwencji całego zespołu.

Procedury wypracowane i wdrażane w życie szkoły tworzą system konsekwentnych działań wychowawczych. Ważną rolę w tych działaniach odgrywa dopracowany system komunikacji szkoła - dom, który nie pozwala przerzucać odpowiedzialności za agresywne zachowania ze szkoły na dom i odwrotnie.

Rodzice otrzymują czytelne informacje o grożących konsekwencjach wobec dziecka za nieprzestrzeganie norm i zasad szkolnych jeszcze przed zaistniałym problemem.

Rodziców zobowiązuje się do ścisłej współpracy ze szkołą na rzecz eliminacji zachowań agresywnych swoich dzieci.

System komunikacji szkoła - dom, dom - szkoła pozwala na uniknięcie nieporozumień związanych z informacją, że rodzice dowiadują się dopiero wówczas, gdy agresja przybiera już brutalne formy.

System komunikacji pozwala również monitorować nauczycielowi i rodzicowi zmianę zachowania ucznia i tym samym podejmować inne skuteczniejsze rozwiązania wobec niego.

Systemowe działania zobowiązują wszystkich nauczycieli w szkole do ścisłej współpracy na rzecz eliminacji zachowań agresywnych i przemocowych w swojej szkole.

Nauczyciel czuje się bezpiecznie, ponieważ nie jest zobowiązany do „załatwienia sprawy” indywidualnie i nie zostaje sam z tą trudną sytuacją. Wspólne działania wykluczają lub przynajmniej ograniczają stosowanie gier uczniowskich wobec nauczycieli w czasie procesu dydaktyczno-wychowawczego.

Realizowane procedury budują pozytywną dyscyplinę w klasie i w szkole, opartą na rzeczowych regulaminach przestrzeganych przez całą społeczność szkolną.

PROCEDURY REAGOWANIA NA PRZEMOC I AGRESJĘ W SZKOLE.

- Określenie zachowań podlegających interwencji wychowawczej.
- Uzgodnienie wspólnego stanowiska zespołu pedagogicznego dotyczącego reagowania na prezentowane zachowanie o charakterze agresji i przemocy.
- Opracowanie katalogu konsekwencji za występowanie zachowań agresywnych zgodnych z regulaminem szkolnym.
- Wypracowanie systemu komunikacji szkoła - dom w sytuacjach mających charakter interwencyjny (NATYCHMIASTOWY)
- Opracowanie kontraktu zawierającego szczegółowe ustalenia, których realizacja daje gwarancję osiągnięcia zamierzonego celu.
- Monitoring zmiany zachowania podlegającemu interwencji wychowawczej.

Zachowania na lekcji - zakłócanie procesu dydaktycznego.

1. Zwracanie uwagi - przerywanie zachowania

- Formy
- Zwięzłość wypowiedzi
- Ton reagowania

2. Dokończenie rozmowy na przerwie lub w czasie możliwie jak najszybszym tak, by uczeń wiedział z czym związana jest nasza interwencja.

- Bez wzmocnienia ze strony klasy
- Granice - zasady zachowania na lekcji
- Niepisany kontrakt nauczyciel - uczeń
- Pokazane konsekwencje w przypadku złamania ustalonych zasad
- Konsekwencja w postępowaniu nauczyciela

3. Wspieranie ucznia w zmianach zachowania.

- Obserwacja - przepływ informacji w zespole pedagogicznym
- Komunikaty o pozytywnych zmianach w zachowaniu ucznia
- Pochwała

4. Uwagi i informacje dla rodziców.

- Redagowanie uwag na końcu lekcji - nie mają wówczas zabarwienia emocjonalnego
- Informują o konkretnym zachowaniu związanym z łamaniem dyscypliny szkolnej lub norm społecznych
- Wyciągniętych konsekwencjach lub grożących konsekwencjach wobec ucznia
- Wnioskowanie o spotkanie.

5. Rozmowa interwencyjna (wychowawcza, wspierająca) z rodzicem.

- Przedstawienie rzeczywistych powodów rozmowy
- Określenie stanowiska szkoły dotyczącego konkretnego zachowania ucznia
- Propozycja współpracy
- System komunikacji szkoła -dom- uczeń
- Informacja o dalszych konsekwencjach związanych z występującym zachowaniem

Zachowania o charakterze przemocy na terenie szkoły.

1. Przerwanie aktu przemocy :

Organizacja pomocy medycznej i interwencji policji w uzasadnionych przypadkach (zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, notatka z przebiegu zdarzenia).

2. Natychmiastowe zawiadomienie rodziców:

- Informacja o łamaniu regulaminu i prawa szkolnego.
- Wyznaczenie szybkiego terminu spotkania w szkole
- Przeprowadzenie interwencji wychowawczo-profilaktycznej

- Poinformowanie o przysługujących prawach rodziców dziecka pokrzywdzonego
- Monitoring zmiany zachowania ucznia objętego interwencją - wymiana informacji szkoła - dom, nauczyciele w szkole.

Proponowane zasady postępowania wobec ucznia lub grupy uczniów prezentującymi zachowania agresywne i przemocowe:

- Jednolite stanowisko szkoły
- Opracowanie procedury reagowania na akt przemocy w szkole całego zespołu pedagogicznego i konsekwentne jej przestrzeganie
- Rozmowy interwencyjne prowadzone z każdym uczniem z osobna w tym samym czasie (dotyczy to sytuacji, w której uczestniczy więcej niż jeden uczeń)
- Przebieg rozmowy tożsamy dla każdego uczestnika zajęcia
- Opracowanie procedur współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w eliminowaniu występowania przemocy na terenie szkoły.

Opracowanie Grażyna Cybula

LITERATURA:

- GAŚ Z. B.:** Psychoprofilaktyka. Procedury konstruowania programów wczesnej interwencji. Lublin 1998.
- GAŚ Z. B.:** Tworzenie środowiska szkolnego sprzyjającego działaniom profilaktycznym. W: Psychopatologia i profilaktyka. Red. A. Margasiński, B. Zajęcka. Kraków 2000
- SZYMAŃSKA J.:** Szkoła jako miejsce realizacji działań profilaktycznych. W: Profilaktyka w środowisku lokalnym. Red. G. Świątkiewicz. Warszawa 2004
- PRZYBYŁA H.:** Modele profilaktyki wobec przemocy wśród dzieci i młodzieży a wykorzystanie treningów mediacyjnych i negocjacyjnych. W: Przemoc we współczesnym świecie. Red. Z. Brańka, M. Szymański Kraków 1998.
- ROBERTSON J.:** Jak zapewnić dyscyplinę, ład i uwagę w klasie. Tł. K. Kruszewski Warszawa 1998.